Dosarul nr. 2-25307/2023;
2-23173442-12-2-05122023;

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

30 ianuarie 2024 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în componenţa:
Preşedintele şedinţei,
Judecător Neguriţa Veaceslav
Grefier Para Beatrice
Cu participarea reprezentantului
Ministerului Justiției RM Nigai Nicolae

a examinat în şedinţă de judecată publică cauza civilă la acţiunea reclamantului Costaș Serghei către Ministerul Justiției RM, intervenient accesoriu IGP al MAI privind repararea prejudiciului moral cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională.

a c o n s t a t a t:

Argumentele participanților la proces.

La 04.12.2023 reclamantul Costaș Serghei s-a adresat în Judecătoria Chișinău, sediul Centru cu o acțiune către Ministerul Justiției RM privind repararea prejudiciului moral cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, a fost învinuit că în perioada lunilor iunie-iulie 2023 aflându-se în s. Trinca, r-ul Edineț l-a acostat jignitor pe un terț. Ca urmare, a fost întocmită decizia ofițerului de sector IP Edineț a IGP al MAI. Potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție, reclamantul Costaș Serghei a fost tras la răspundere contravențională in baza art. 354 alin. (1) Cod contravențional, fiindu-i stabilită o sancțiune contravențională sub formă de amendă în mărime de 10 unități convenționale.

Reclamantul a contestat procesul verbal cu privire la contravenție, iar prin hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Central nr. 5r-73/23 din 26.10.2023, a fost admisă ca întemeiată contestația împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei ofițerului de sector al IP Edineț a IGP al MAI, fost anulat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia, conform cărora Costaș Serghei a fost trasă la răspundere în conformitate cu art. 354 alin. (I) Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional intentat împotriva acesteia din motivul lipsei faptului contravenției și nulității procesului- verbal cu privire la contravenție. Hotărârea în cauză a devenit irevocabilă prin neatacare.

Reține că, potrivit prevederilor art. 45 alin. (1), art. 384 alin. (2) lit. u) Cod contravențional, persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile.

Totodată conform Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, art.2 alin. (1), art. 3 alin. (1), (2), art. 6 prevăd că acțiunile ilicite sunt acele acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții,(...), al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni). Este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma, a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității: c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și in urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare. Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești. Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin. (5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Subsecvent invocă că, în conformitate cu prevederile art. 2036 alin 2), 3) și art. 2037 din Codul civil în cazul în cure persoanei i s-a cauzal un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face și in lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege. Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu

moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând in considerare circumstanțele în care a fost cauzal prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o pane, are o mărime comparabilă cu cea acordată in mod obișnuit in împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului. "

Consideră reclamantul că, întrucât procesul contravențional pornit în privința sa a fost încetat, organul abilitat al stalului prin intermediul Ministerului Justiției al RM este pasibil a purta răspundere pentru prejudiciile cauzate in mod ilicit.

Relevă că, reclamantul a fost afectat moral, fiindcă în condiția când în raport cu el a fost comis, un abuz, astfel consideră că aceasta este în drept de a înainta acțiune în instanța de judecată privind solicitarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică în sumă de 1000 lei pe cauza contravențională și 3000 lei pe cauză civilă.

In drept, reclamantul și-a întemeiat acțiunea în baza art. 2036-2037 din Codul Civil,. art. 45, 383-384 din Codul contravențional, Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998,

Poziția participanților la proces.

În ședință de judecată, ***reclamantul Costaș Serghei*** și ***avocatul său Odobescu Ghenadie*** fiind legal citați nu s-a prezentat depunând o cerere de examinare a cauzei în lipsa lor **(f.d. 29).**

Reprezentantul pârâtului- Ministerul Justiției RM - Nigai Nicolae fiind prezent în ședință judiciară a solicitat respingerea acțiunii ca fiind nefondate.

A depus o referință prin care a relatat în esență că, potrivit art. 1 din Legea nr. 1545 constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

În vederea stabilirii temeiniciei acțiunii, necesită a fi întrunite în mod expres cazurile prevăzute la art. 3 și 6 din Legea nr. 1545/1998. Astfel, pretențiile urmează să se încadreze inițial prin prisma art. 3 din lege, în condițiile respectării cumulative și a prevederilor art. 6 din Legea nr. 1545/1998.

Precizează că, conform prevederilor art.6 din Legea menționată, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul, devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare, scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare, adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii

cu privire la anularea arestului administrativ sau a muncii corecționale în legătură cu reabilitarea persoanei fizice, adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind înfăptuirea, în timpul procesului penal, a măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației.

De asemenea, potrivit prevederilor art.3, alin.(l) din aceiași Lege, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată; efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Reieșind din conținutul dispozițiilor legale enunțate supra, precizează că, pentru angajarea răspunderii Statului în urma prejudiciul cauzat prin pretinsele acțiuni ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența dreptului reclamantului de a solicita repararea prejudiciului. Or, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului.

Prin urmare, coroborând normele legale citate mai sus cu circumstanțele de fapt și drept a prezentei spețe, remarcă că reclamantul nici nu posedă dreptul prin prisma Legii nr. 1545 să solicite despăgubiri pecuniare, în condițiile în care reclamantul nu se regăsește în una din situațiile prevăzute de art. 3 și 6 din Legea nr. 1545.

Reiterează că, pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545, în fiecare caz în care se pretinde încasarea despăgubirilor materiale și morale cauzate prin pretinsele acțiuni ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, urmează să existe și să fie întrunite cumulativ (minim o condiție), atât circumstanțele prevăzute de art.6 - dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art.3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral.

Subsecvent art. 10 din legea nr. 1545/1998 indică că dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6. Astfel, atestă neîntrunirea expresă a prevederilor art. 3 și 6 din Legea nr. 1545/1998, ceea ce indică asupra lipsei dreptului reclamantului de a solicita compensarea prejudiciului în baza legii indicate supra.

Revenind la subiectul condițiilor Legii nr. 1545/1998, ulterior eventualei întrunirii a prevederilor art. 3 și 6 din Lege urmează a fi aplicate în mod exclusiv prevederile art. 13 alin. (1) din legea nr. 1545, care indică că prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către

aceste organe.

De asemenea susține că, deși reclamantul susține că ilegal a fost atras la răspundere contravențională, și respectiv - ilegal sancționat cu amendă contravențională, Legea nr. 1545 garantează repararea prejudiciului material și moral în cazurile în care persoana a fost ilegal arestată contravențional, reținută contravențional sau i s-a aplicat ilegal amenda contravențională de către instanța de judecată, or în ședința de judecată s-a stabilit că amenda contravențională a fost aplicată de agentul constatator, ci nu de instanța de judecată.

Cu referire la prejudiciul moral în suma de 10 000 lei, apreciază suma respectivă drept una exagerată, în raport cu specificul contravențional al faptei, cât și în lipsa unor probări a suferințelor pretinse a fi suportate. Or, toate declarațiile reclamantului denotă o supraapreciere a circumstanțelor cauzei, fiind în mod evident o pretenție iluzorie. Mai mult decât atât, suma pretinsă, este vădit disproporționată cu eventuala sancțiune aplicată de către agentul constatator **(f.d. 33-34)**.

Reprezentantul intervenientului accesoriu- Inspectoratul General al Poliției al MAI fiind legal înștiințat nu s-a prezentat, dar a depus o cerere de examinare ca cauzei în lipsa lor **(f.d. 31).**

Aprecierea instanței.

Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei civile instanța apreciază că, acțiunea civilă depusă de către Costaș Serghei către Ministerul Justiției RM privind repararea prejudiciului moral cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională, este nefondată și urmează a fi **respinsă integral** din următoarele considerente.

Conform art. 240 alin. (1) CPC RM, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, **determină circumstanțele** care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, **caracterul raportului juridic** dintre părţi, **legea aplicabilă** soluționării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

În ședință de judecată s-a constatat cu certitudine că, reclamantul Costaș Serghei a fost învinuit că în perioada lunilor iunie-iulie 2023 aflându-se în s. Trinca, r-ul Edineț l-a acostat jignitor pe un terț. Ca urmare, a fost întocmită decizia ofițerului de sector IP Edineț a IGP al MAI. Potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție, reclamantul Costaș Serghei a fost tras la răspundere contravențională in baza art. art 354 alin. (1) Cod contravențional, fiindu-i stabilită o sancțiune contravențională sub formă de amendă în mărime de 10 unități convenționale.

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Central nr. 5r-73/23 din 26.10.2023, a fost admisă ca întemeiată contestația împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei ofițerului de sector al IP Edineț a IGP al MAI, fost anulat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia, conform cărora Costaș Serghei a fost trasă la răspundere în conformitate cu art. 354 alin. (I) Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional intentat împotriva acesteia din motivul nulității procesului- verbal cu privire la contravenție **(f.d. 16-20).**

Hotărârea judecătorească în cauză a devenit irevocabilă prin neatacare la 13.11.2023 fapt confirmat prin ștampila aplicată de instanța de fond **(f.d. 20).**

Conform art. 2 al Legii nr.1545-XIII din 25.02.98 acţiuni ilicite – sunt acţiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracțiuni).

În condițiile art. 3 alin. (1) al Legii nr.1545-XIII din 25.02.98 **este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice** sau juridice în urma: a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a **amenzii contravenţionale <u>de către instanţa de judecată</u>;** e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare.

Potrivit art. 13 alin. (1) al Legii nr.1545-XIII din 25.02.98 repararea prejudiciului specificat la art.7 lit. a), c)-g) şi în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material şi moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către **alte organe decât instanţa de judecată <u>se repară de către aceste organe</u>**.

La caz a fost probat că, amenda contravențională a fost aplicată reclamantului **nu de instanța de judecată, dar de către agentul constatator** al Inspectoratului de Poliție Edineț, care este o subdiviziune al Inspectoratului General al Poliției RM.

Conform art. 3 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 547 din 12 noiembrie 2019, Inspectoratul General este persoană juridică cu competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, cu sediul în mun. Chișinău, dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat și denumirea sa în limba de stat, precum și de cont trezorerial și alte atribute specifice, în modul stabilit. Conform art. 15-17 din regulament, Inspectoratul are în subordinea sa: 1) subdiviziuni specializate; 2) subdiviziuni teritoriale.

Conform anexei nr. 3 al HG nr. 547 din 12 noiembrie 2019, Inspectoratul de Poliție Edineț constituie o subdiviziune teritorială a poliției subordonată Inspectoratului General al

Poliției.

Astfel instanța constată că, **acțiunea a fost înaintată față de pârâtul necorespunzător,** ori în cazul aplicării amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată prejudiciile se repară de către aceste organe *(art. 13 alin.(1) al Legii 1545),* la caz reclamantul urma să se adreseze către IGP al MAI RM **ca pârât (nu ca intervenient accesoriu),** dar nu către Ministerul Justiției RM care răspunde în numele statului doar în cauză în care amenzile contravenționale ilegale sunt aplicate de instanțele de judecată *(art. 3 lit. d) al Legii 1545).*

Conform art. 27 și art. 60 CPC RM ține de disponibilitatea exclusivă a reclamantului de a-și alege pârâtul/pârâții față de care să-și formuleze pretențiile prin acțiune, **instanța nefiind în drept să schimbe din oficiu calitatea unui participant** din intervenient accesoriu în copârât. Iar în corespundere cu art. 59 alin. (1) CPC RM intervenienții accesorii nu sunt subiecți ai raportului material litigios, respectiv din contul ultimilor *(la caz IGP al MAI)* nu pot fi încasate careva daune/prejudicii în prezentul litigiu.

Sintetizând cele expuse supra, instanța va respinge acțiunea ca nefondată, iar pe cale de consecință va respinge și cerința privind repararea cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică ca pretenție accesorie.

Conform art. 236-241 CPC RM instanţa de judecată

H O T Ă R Ă Ş T E :

Cererea de chemare în judecată depusă de către Costaș Serghei către Ministerul Justiției RM, intervenient accesoriu IGP al MAI privind repararea prejudiciului moral cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională și încasarea cheltuielilor de judecată se respinge integral ca fiind nefondată.

Se explică dreptul părților și participanților la proces de a solicita hotărârea motivată în cadrul termenului de decădere de 30 de zile.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de apel Chișinău în termen de 30 zile, din momentul pronunțării dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Preşedintele şedinţei, Neguriţa Veaceslav
Judecătorul